

Hoofdstuk 9

Appèl

9.1 Uitgangsprincipe van de opbouw

De opbouw van een appèloefening is weer te geven volgens het volgende uitgangsprincipe:

-Eerst hond conditioneren op de geleider en het initiatief verleggen.

-Vervolgens het aanleren van het commando zonder dwang en zonder vermijden op te roepen, met gebruikmaking van het begrip positief geconditioneerd signaal en het begrip “shaping”.

“Shaping” zou men kunnen vertalen als “het vormen in stapjes van het gewenste gedrag”. Onder “shaping” verstaat men het proces waarbij kleine stapjes in de goede richting naar gewenst gedrag wordt versterkt, waarbij de norm steeds een beetje verhoogd wordt totdat het uiteindelijk van te voren bepaalde doel bereikt is. M.a.w., voor het verkrijgen van het positief geconditioneerd signaal

moet de hond steeds perfecter/sneller werken. Daarna volgt de driftbevrediging (voedsel/bal).

-Daarna reactiviteit creëren.

-Daarnaast interval toepassen v.w.b. het geven van een positief geconditioneerd signaal met daarna een driftbevrediging (voedsel/bal).

Nogmaals, een onvoorspelbare/variabele beloning is de beste manier om een bepaald commando te onderhouden. Men moet wel zorgen dat de link tussen gedrag en de driftbevrediging blijft bestaan.

-Gedurende de gehele opbouw van de hond het oogcontact met de geleider uitbouwen.

In het vervolg van dit hoofdstuk “Appèl” zullen deze uitgangsprincipes verder worden uitgewerkt. Gedurende de opbouw van de hond zullen een aantal van deze principes door elkaar heen lopen. Het is echter wel van groot belang de samenhang van deze uitgangsprincipes voor ogen te blijven houden. Weten waar men mee bezig is zal de basis zijn voor een goed eindresultaat.

9.2 De basis, de hond conditioneren op de geleider en activiteit creëren bij de hond

Wat vooral gedurende eerste zes levensmaanden van de hond bewerkstelligd moet worden is activiteit bij de hond en een conditionering op de geleider. Deze activiteit heeft men bij de hond gecreëerd als de hond door de geleider snel geactiveerd kan worden in buitdrift. Door met dit actieve gedeelte van de hond te gaan werken heeft men het grote voordeel dat men kan voorkomen om vermijddgedrag te bewerkstelligen. Buitdrift kan namelijk geen vermijddgedrag oproepen. Bij het hoofdstuk manwerk komt dit nog uitgebreid aan bod. Met de gecreëerde activiteit als basis worden later de basisoefeningen als “ZIT” en “AF” aangeleerd.

De eerste trainingsinspanningen met de hond bestaat dus uit het creëren van activiteit. Dit kan men bewerkstelligen met een rubberen bal ter grote van een tennisbal met en touwtje eraan. Men laat de hond, die aan een lange lijn vast zit, achter de bal jagen die men in aan het touwtje vast houdt.

Wat men zou kunnen stellen is dat men de hond leert met de geleider te spelen met behulp van de bal. De hond raakt het meest gefascineerd op de bal als de geleider de bal in beweging brengt als zijnde een klein buitdiertje voor hem. Dit bereikt men door met behulp van het touwtje aan de bal rukkende snelle bewegingen te maken die snel van richting veranderen. Het doel is de hond te laten “jagen” achter de bal aan, met andere woorden activiteit door middel van buitdrift te creëren. Om deze leerfase optimaal te laten verlopen dient er bij deze eerste trainingssessies geen verdere afleiding voor de hond aanwezig te zijn.

Men gaat dus niet met het balletje gooien! De hond krijgt de bal alleen rechtstreeks van uit je hand in zijn bek. Het gaat er namelijk om dat de hond begrijpt dat het jou bal is. Het is namelijk zo dat de hond van nature graag datgene heeft wat jij bezit! Het is namelijk een stukje autoriteit die je dan prijs geeft aan de hond. Dus rechtstreeks uit je hand is altijd beter dan de bal te gooien als het gaat om het creëren van activiteit. De hond moet weten dat jij diegene bent die de bal tot beweging kan brengen.

De hond heeft dus nu de bal en zit aan de lange lijn. Wat betreft het gebruik van een lange lijn het volgende. Dat de hond nu aan de lange lijn zit is niet alleen handig om eventueel te voorkomen dat deze met de bal weg wil. Het is tevens belangrijk om de hond te laten gewennen dat hij een lange lijn met zich mee moet “sleuren”. Bij latere trainingshandelingen, bijvoorbeeld bij het manwerk, heeft men hier alleen maar profijt van. Bovendien mag het niet zo zijn dat een hond alleen aan een lange lijn wordt gedaan als men m.b.v. deze lijn problemen op wil gaan lossen. De hond zal dit snel door hebben en heeft het gebruik van een lange lijn dus niet meer het gewenste effect. Het gebruik van een stugge/harde lange lijn heeft het voordeel dat deze minder snel om je benen of de benen van de pakwerker slaat en de hond minder snel deze problemen heeft met zijn poten. Nadeel t.o.v. lichte/slappe lijn is natuurlijk dat deze erg zwaar kan worden als deze vocht op neemt.

Terug naar het spel met de bal. Wil de hond niet naar je toekomen en/of de bal niet graag afgeven, dan moet men dit niet gaan afdwingen bij de hond. Immers we willen geen vermijddgedrag gaan oproepen. Beter is in dit geval gebruik te maken van het gegeven dat de hond van nature iets liever heeft wat jij hebt dan wat hij heeft. Dus die ene bal die jij nog hebt is veel interessanter dan die honderd die hij misschien zelf al heeft. Dus door nu een tweede bal te activeren op de wijze men deed voordat men de eerste bal gaf, gaat de aandacht van de hond naar deze tweede bal. Hij zal nu zijn eerste bal laten vallen of graag afgeven. Belangrijk is dan op dat moment deze tweede

bal direct uit de hand te geven. Immers zijn handeling moet wel bevredigd worden. Honden kunnen een voorkeur hebben of krijgen voor een bepaalde bal. Raadzaam dus om te werken met twee exact de zelfde ballen. Men moet deze oefeningen net zo lang uitvoeren totdat de hond zelf jou gekregen bal wil teruggeven of op zijn minst tegen je opspringt en de bal op commando af wil geven.

Het niet willen afgeven van de bal is een signaal dat hij zijn werkdrijf met de geleider aan het ondermijnen is. De hond mag dus zeker niet wat gaan rondlopen met zijn bal of er op gaan liggen knagen. De bal is van jou en dat hoort de hond te weten. Wat men dus wil bereiken is een volledige conditionering van de hond op de geleider.

Het vervolg van het verhaal is dat men het initiatief gaat verleggen naar de hond. D.w.z. dat de hond gaat vragen om actie van de geleider. Het is dan dus niet meer zo dat de geleider zijn hond in drift brengt met de bal, maar de hond het initiatief neemt om actie te bewerkstelligen.

Het initiatief verleggen kan men door zich als geleider plotseling stil te gaan staan met de bal uit zicht van de hond, bijvoorbeeld onder de jas, een beetje door je knieën gaan en je lichaam gespannen maken. Als de hond dan tegen je aanspringt of de bal gaat zoeken onder je jas ga je over tot hiervoor genoemde acties om de hond te activeren.

Men kan dus hiermee een ideale situatie verkrijgen. Het is niet meer de geleider die de aandacht van de hond wil vasthouden, maar het is de hond die de aandacht van de geleider wil vasthouden.

Om deze activiteit en de conditionering op de geleider nog verder te verankeren kan men dezelfde al hierboven beschreven oefeningen uitvoeren maar dan met aanwezigheid van afleiding door derde.

9.3 Reactiviteit bij het appèl bewerkstelligen bij het aanleren van de basisoefeningen

Voor ik begin met het beschrijven van het aanleren van de verschillende appèloefeningen moet ik

eerst nog enkele stukjes theorie kwijt. Als eerste over het creëren van reactiviteit en een reactieve fasetijd bij het appèl. Het begrip reactiviteit en reactieve fasetijd in deze context is bij mij weten niet te vinden in de ethologische literatuur. Het is de Duitser W. Lüneberg die ik bij enkele lezingen van hem deze benamingen heb horen gebruiken. Daar ik geen betere benamingen kan vinden, neem ik deze maar over.

De hond reactief en daardoor in een reactieve fasetijd houdt in dat de hond al de intentie heeft om een bepaald commando te gaan uitvoeren, maar nog slechts wacht met het uitvoeren totdat het akoestische commando daadwerkelijk komt. De hond is dan buiten reactief, ook nog hoog in drift gebracht. Wat men dus hiermee bereikt dat de oefening zeer

snel wordt uitgevoerd naar dat het commando is gegeven. Het creëren van reactiviteit bij de hond kent de volgende spelregels.

Er zal altijd een visueel signaal het akoestische commando vooraf moeten gaan. Alle oefeningen moeten zo aangeleerd worden. Dit combineren van visueel signaal → akoestisch signaal maakt de hond reactief, waar we mee bedoelen dat de hond het akoestische commando gaat uitvoeren voordat het akoestische commando geklonken heeft. Het mag duidelijk zijn dat elk akoestisch commando zijn eigen visueel signaal kent en dit akoestische commando erg snel naar het visuele signaal komt. Is de hond goed reactief op een bepaald visueel signaal, dan kan door dwang een reactieve fase tijd bewerkstelligd. Dit gaat als volgt. De hond krijgt het visuele signaal en wordt dus reactief. Echter door dwang wordt de hond nu geleerd te wachten op het akoestische commando, de hond zit tot dat moment in de reactieve fase tijd.

Later zal de routine de hond het visuele signaal geven, m.a.w. hij weet uit ervaring welke oefening er komt, en door de reactieve fase tijd zijn oefeningen snel uitvoeren.

9.4 De kunst om de hond bij het appèl zo lang mogelijk in drift te houden

Er is natuurlijk ook nog de voorwaarde dat men gedurende het uitwerken van de oefeningen op een evenement de hond goed in drift weet te houden. Ook dit steeds langer in drift blijven, lees het steeds verder uitstellen van de driftbevrediging, kan men steeds verder opbouwen. Dit kan men bij het appèl bewerkstelligen door diverse positieve bevestigingen van het gedrag in een vaste volgorde toe te dienen voordat de echte driftbevrediging volgt. M.a.w. de hond wordt geleerd dat een reeks van bevestigingen vooraf gaan aan de echte driftbevrediging en dit houdt hem in drift.

Bij de opbouw van de hond moet het uiteindelijk zo zijn dat men bij de trainingen uiteindelijk de nu volgende volgorde positieve bevestiging van het gedrag kan aanhouden.

1) positieve gezichtsuitdrukking, m.a.w. een positief geconditioneerd visueel signaal (bijvoorbeeld een glimlach)

2) akoestische bevestiging, m.a.w. een positief geconditioneerd akoestisch signaal (bijvoorbeeld GOED ZO, of een CLICK met de clicker)

3) lichamenlijk contact (bijvoorbeeld een aai)

4) het krijgen van jou bal (d.w.z. stukje autoriteit direct uit jou hand + driftbevrediging)

Met het geven van je bal, ofwel een stukje autoriteit, moet men dus steeds spaarzamer worden. De “verwachtingstijd” tot driftbevrediging wordt dus steeds langer, m.a.w. de hond wordt langer in drift gehouden. Wat dit betreft heb ik al bij het hoofdstuk “Communicatie en hoe honden leren” uiteengezet hoe men beloning moet toepassen om het beste effect te bereiken.

In drift houden hangt ook samen met de “honger” naar driftbevrediging of anders gezegd het “voedsel” die al voor bevrediging is gegeven. Ik doel hier op de huisvesting van de hond en de samenhang hiervan met de roedeldrift.

Het gericht houden op de geleider bij het appèl komt namelijk voort uit een stuk buitdrift (bal) en een stuk roedeldrift (samen (bezig) zijn met de geleider). Het mag voor zich spreken dat de roedeldrift het sterkst is wanneer “het in roedel zijn” vaak niet van toepassing is voor de hond. Leeft de hond altijd in een roedel, dan zal de roedeldrift al voor een groot deel verzadigd zijn. Het altijd in roedel zijn kan van toepassing zijn als de hond thuis altijd samen met een andere hond in één hok ligt! Een hond altijd binnen in huis geeft het zelfde effect.

Echter.....sociaal contact, omgang met de kinderen en alle overige wat zich in en om het huis zich afspeelt, moet deel uitmaken van de wereld van de hond! Ik spraak dan ook over het bezwaar van ALTIJD in roedel zijn, niet over SOMS of REGELMATIG!

9.5 Werken naar ultieme aandacht van de hond = OOGCONTACT

Oogcontact van de hond met de geleider is een zee sterk punt voor het bereiken van een perfecte uitvoering van appèloefeningen. Het is de ultieme vorm van aandacht voor de geleider. Bovendien is oogcontact een zeer goed en eenvoudig middel om de intensiteit van de aandacht voor de geleider te meten. Immers de hond kijkt je wel of niet aan in de ogen en is er dus de ultieme aandacht wel of niet aanwezig.

Oogcontact is het middel om het door de hond reactief zijn en in de gewenste reactieve fase tijd verkeren gedurende de uitvoering van een oefening goed de controle over de hond te behouden. Zoals in een passage hiervoor beschreven, kan het reactief zijn van een hond bij het uitvoeren van oefeningen problemen met zich meebrengen. Ik geef wat voorbeelden. Bij de ZIT en AF oefening houd de hond al wat in een past zijn lichaamshouding al aan . Bij het apporteren gaat het achterwerk van de hond al voor het commando enigszins van de grond. Bij het oplopen voorafgaande aan het commando VOORUIT dringt de hond al voor.

Kan men echter bereiken dat in de reactieve fase tijd de hond oogcontact zoekt met de geleider dan heeft de hond op dat moment volledige aandacht voor zijn geleider. De hond is dan in de reactieve fase tijd echter onder volledige controle. De hond is geleerd dat oogcontact het middel is om uiteindelijk tot driftbevrediging te komen.

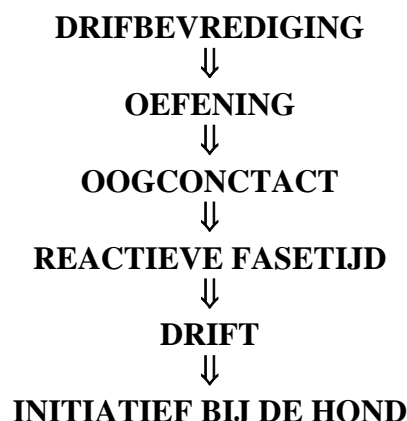

Zo als al eerder gezegd, het is van zeer groot belang de samenhang van de zaken die hier spelen goed voor ogen te houden. Vanwege dit grote belang geef ik wederom een korte opsomming hiervan.

- *De hond is uit op driftbevrediging.
- *Hem is geleerd dat oogcontact uiteindelijk de driftbevrediging zal brengen.
- *Dit oogcontact hebben we nodig om de reactieve fase tijd goed onder controle te houden.
- *De reactieve fase tijd komt voort uit het in drift zijn van de hond.
- *De drift is nodig voor de uitvoering van een snelle oefening.
- *De hond is in drift omdat deze weet dat het correct uitvoeren van de oefening driftbevrediging brengt.
- *Voor het in drift komen is het initiatief bij de hond gelegd. De hond is geleerd de geleider te activeren tot het gaan uitvoeren van oefeningen.

Schematisch zou je het zo kunnen uitteken:

OVERZICHT VAN DE SAMENHANG VAN DE VERSCHILLENDE ELEMENTEN BIJ HET UITVOEREN VAN OEFENINGEN

Oogcontact is vaak al een bijproduct dat ontstaat gedurende de opbouw. De basis van oogcontact wordt al gelegd bij het verleggen van het initiatief bij de hond om tot het uitvoeren van oefeningen over te gaan. Het belang van oogcontact voor de hond kan hier al geconditioneerd worden. Mocht het echter gedurende de opbouw blijken dat het niet tot het gewenste oogcontact gaat komen, kan men besluiten zeer bewust oogcontact te gaan aanleren. Een methode om de hond oogcontact te gaan aanleren kan als volgt luiden.

Neem voedsel of een balletje en houdt dat tussen de ogen van de hond en je eigen ogen. Op deze wijze kijkt de hond naar het begeerde en naar jou. Zodra de hond in je ogen kijkt beloon je deze door het voedsel of de bal te geven. Begint de hond het spelletje door te krijgen dan gaat men een stap verder door de hond echt bewust te leren kijken. Dit doet men door de buit nu in een gesloten vuist een deel zijwaarts van je eigen lichaam af te houden. De hond zal zich uiteraard eerst fixeren op de vuist of zelfs proberen te snuffelen, belikken etc. neger dit gedrag en wacht af totdat de hond je aankijkt van "waarom niet?". Op dit moment van

oogcontact komt de beloning voor de hond uit de vuist. De hond leert dus dat het in drift zijn naar iets, het oogcontact de driftbevredestiging geeft. Uiteraard wordt de verleiding naar het voedsel of de bal uitgebouwd door bijvoorbeeld meer beweging met de arm en wordt de tijdsduur van het aankijken langzaam uitgebouwd.

Uiteraard moet men ook gedurende de opbouw van de appèloefeningen erg goed op blijven letten als de hond oogcontact maakt. Oogcontact zal bij aanvang altijd een beloning moeten opleveren voor de hond. Met andere woorden, de hond moet geconditioneerd worden dat oogcontact uiteindelijk driftbevredestiging op zal leveren. Uitbouwen van de tijdsduur van het oogcontact moet langzaam geschieden.

9.6 Het aanleren van de eerste oefening met een actieve hond - ZIT

Een hond is erg gemakkelijk het commando “ZIT” aan te leren. Logisch dat we dan ook hiermee aanvangen. Uiteraard hebben de conditionering op de geleider en het activeren van de hond er goed ingebracht.

Het is wat we dan nu ook als eerste doen, de hond in drift brengen. We laten hierbij het initiatief zo veel mogelijk over aan de hond. Als de hond goed in drift is, hij jaagt dus achter onze bal aan die in de hand is of aan een touwtje, geven we een visueel teken (een vingertje omhoog bijvoorbeeld) en, in deze fase nog tegelijkertijd, het commando “ZIT”. Door van het commando een beetje ZZZIT te maken kan men verwarring voorkomen met het commando “STA” (verschil tussen S en Z is bij enkele geleiders soms moeilijk te horen en dit dan dus ook in de oren van de hond). De hond zit aan een lange lijn en kunnen we daardoor een beetje voor ons trekken op dat moment. Het is nu afwachten of de hond wil gaan zitten. Desnoods herhalen we het visuele en akoestische signaal. Het is natuurlijk moeilijk aan te geven wat de reactie van de hond zal zijn.

Maar de opzet moet dit zijn. Zodra de hond gaat zitten geeft men zeer vlug (fractie van een seconde) een positief geconditioneerd signaal en de bal uit de hand (dus rechtstreeks in de bek). Het uitvoeren van het commando “ZIT” brengt dus voor de hond een driftbevredestiging. Dit moet dus de motivatie worden voor de hond om het commando snel uit te voeren. Het blijven zitten is in deze

fase nog helemaal nog niet aan te orde!! Dat komt pas veel later aan bod. Dit gaan we bereiken door het toepassen van het in het begin van dit hoofdstuk beschreven begrip “shaping”. Echter de hond moet wel **helemaal** doorzitten voordat hij zijn balletje krijgt.

De kunst is geen, of in ieder geval zo min mogelijk, dwang in deze fase te gebruiken. Immers dwang brengt geen activiteit bij de hond en kan vermijdgedrag oproepen. Het is juist activiteit die we willen hebben en vermijdgedrag voorkomen. Ik verwijs naar het boek “Nog beter omgaan met je hond, M.Gaus, blz 132 e.v.”, voor bruikbare methode dit voor elkaar te krijgen.

Heeft de hond de bal dan handelt men verder zoals men deed bij de activeringsoefeningen.

Het niet meer helemaal door gaan zitten na een bepaalde periode is bij deze trainingmethodiek het grote nadeel indien men hier niet alert op is. Dit is dan het gevolg van een te hoog in drift

zijnde hond. Het is ook een reden om de bal in de bek van de hond te gooien en niet van de hond vandaan. Het balletje van de hond vandaan gooien stimuleert het zeer snel van de plaats willen gaan om achter het balletje aan te jagen. De oplossing van de nijging om niet meer helemaal door te gaan zitten mag duidelijk zijn. Minder drift (=bal) en meer technische dwang. Doordat er drift is zal de hond geen moeite hebben met de technische dwang waarmee de noodzakelijke perfectie afgedwongen wordt. Deze perfectie is noodzakelijk omdat we absoluut consequent t.o.v. de hond moeten zijn om het respect te behouden. Wat betreft de technische dwang het volgende. Wat betreft de technische dwang het volgende. Onervaren honden hebben de natuurlijke neiging om bij druk op het lichaam, een tegendruk uit te oefenen. Dat houdt in bij de methode halt houden en vervolgens op de kont van de hond drukken, men bewerkstelligt dat de hond verstijft en men daardoor veel druk op de achterste met uitoefenen om hem tot zitten te krijgen. Daarom behoort men bij het toepassen van de technische dwang in eerste instantie alleen lijnhulp te gebruiken! In een latere fase kan men eventueel ook handhulp gebruiken maar dan alleen voor de richting van het zitten correct te krijgen. Dus niet drukken op de kont, maar de hand aan de linkerzijde van de heup van de hond houden zodat hij beter aan de voet komt te zitten. De hand van de geleider is dus een "glijdende rails". In een nog verdere fase kan men eventueel perfectie gaan creëren door middel van negatieve bekrachtiging

9.7 AF

Zou het tweede commando kunnen zijn die aangeleerd zou kunnen worden. Voor wat betreft "AF" zou je het zelfde verhaal kunnen aanhouden als beschreven bij "ZIT". Je gaat wederom uit van een hoog in drift gebrachte hond. Uiteraard heb je, buiten een ander akoestisch signaal, (bijvoorbeeld vlak hand richting grond) ook een ander visueel signaal ("AF").

Er moet wel gezegd worden dat een hond meestal meer moeite heeft om "AF" te gaan dan te gaan "ZITTEN". Evenals bij de zitoefening bestaat hier het gevaar van het niet helemaal door willen gaan liggen als gevolg van de gebruikte trainingsmethodiek. De oplossing is identiek als bij de opbouw van de zitoefening.

Wederom wijs ik op het belang van het kunnen afleggen van de hond en hiermee helemaal tot rust te kunnen laten komen indien deze veel te hoog in zijn drift was. Alleen vanuit deze positie met volledige rust is een correcte start om de hond iets bij te brengen weer mogelijk

9.8 Drift, dwang, drift, dwang, driftbevrediging

Hebben we een actieve hond die snel gaat "ZITTEN" en snel "AF" gaat en helemaal doorzit en doorligt, dan kunnen we deze oefeningen gaan combineren. De oefeningen kunnen er als volgt uitzien. Hond wordt met bal in drift gebracht. Hond krijgt het visueel/akoestisch commando "ZIT". Hond wordt weer in drift gebracht. Hond krijgt het visueel/akoestisch commando "AF" en indien hond "Af" is krijgt hij snel zijn driftbevrediging (bal uit je hand). Uiteraard kan men deze oefening steeds langer maken en variëren. Echter blijf er voor waken niet te veel drift te creëren!

9.9 VOLGEN

Het volgen gaat men ook leren met een actieve hond als start. D.w.z. met een hond die zijn bal wil gaat men van start met het commando “VOLG”.

Als visueel teken kan het linkerbeen dienen dat overdreven naar voren wordt gezet. Later kan men het rechterbeen overdreven naar voren gaan brengen bij de oefeningen waar de hond moet BLIJVEN (ZIT, AF). Zodoende dan kan het linkerbeen voor de hond het “actieve been” worden en het rechterbeen het “passieve been”. Men moet hierin dan wel erg consequent blijven.

Het gaat bij het volgen dus om de hond zo te fixeren op ons, de geleider en zijn bal, dat de hond altijd op ons let. Dwang moet dus niet nodig zijn. De bal wordt op die manier gedragen, zodat de hond de beste positie gaat innemen, die voor het volgen de meeste winst met zich meebrengt. De bal mag niet direct zichtbaar gedragen worden. Hier komt de creativiteit van de geleider even om de hoek kijken. Hier moeten ook middelen en kwalen tegen elkaar afgewogen worden. De grootste kwaal die deze methode met zich mee kan brengen is wel het voordringen/hinderlijk volgen. Honden met een lage prikkel in dit spel en daardoor dus snel geprikkeld zijn, hebben de meeste neiging om met deze kwaal besmet te worden. De hond is dan dus reactief naar zijn bal toe. Dit is goed want later kan men deze reactiviteit onderdrukken door pijn en de hond in een reactieve fase tijd brengen. Maar in deze begin fase is dit dus nog niet mogelijk daar dit onvermijdelijk vermijdinggedrag met zich mee zal brengen. Toch is het voordringen/hinderlijk volgen al wat te voorkomen door gebruik te maken van de volgende trucjes zodat het volgen niet totaal onmogelijk wordt gemaakt door de hond. De voorkeur gaat bij deze honden dan meestal uit om de bal links van de geleider te dragen zodat de hond niet voor de geleider gaat lopen. Ook dient de geleider er rekening mee te houden op welke hoogte hij de bal gaat dragen. Ook dit kan in de hand werken dat de hond hinderlijk gaat volgen/voordringen. Je ziet dat hier wat gepast en gemeten moet worden alvorens we een definitieve keuze maken uit de onderstaande mogelijkheden om de bal te dragen:

Op de buik recht voor in een buidel	In de jaszak links of rechts
Op de borst recht voor in een buidel	Bovenbeen links of rechts
In de mouw links of recht	Onder de oksel links of rechts
Onder de pols links of recht	Op de heup links of rechts

Meestal geniet de linkerkant en de voorkant van de geleider de voorkeur om de bal te dragen. De rechterkant wil ik hiermee niet uitsluiten. Elke mogelijkheid moet in overweging genomen, omdat het anders alleen maar beperkingen met zich meebrengt.

De eerste keren is het volgen van enkele stappen of meters al voldoende om een positie geconditioneerd signaal te horen en de bal uit onze handen te krijgen. Indien nodig hebben we dus nog een tweede bal bij de hand als de hond nog moeite heeft de bal gelijk te komen brengen en af te geven. Duurt het te lang voordat hij zijn bal krijgt gedurende het volgen dan treedt er verlies aan activiteit op. Het gevolg kan zijn snuffelen, geeuwen, riembijten of ander ongewenst gedrag. Langzaam wordt de lengte van de volgoefening uitgebouwd.

De lichaamstaal van de geleider bij het volgen is erg belangrijk. Ritme en het tempo, de beweging van de ledematen, de stand van het lichaam, pas lengte, lichaamshouding en het inzetten van het linkerbeen (actieve been) spelen een grote rol bij het gekregen resultaat. Een vast patroon in de

lichaamstaal geven aan welke bewegingen aanleiding geven tot een volgende beweging of een gewenste handeling van de hond! Het mag duidelijk zijn dat de lichaamstaal positief moet overkomen bij de hond.

9.10 Volgen met wendingen

Leer de wendingen één voor één aan.

Dus eerst rechtsom leren. Gaat dit goed dan...

De linksom leren. Gaat dit goed dan...

De linksom en rechtsom door elkaar oefenen. Gaat dit goed...

Keerwending leren. Mijn voorkeur gaat na met de hond achter de geleider om, want gaat dit goed...

Gelijk na de keerwending een hoek van 90 graden rechtsom gaan maken om de hond te verrassen en daardoor een snellere aansluiting aan de voet te krijgen.

Uiteindelijk moet het zo worden, en dan spreek ik over het moment dat we al een heel eind verder zijn gekomen in de opbouw van de hond, dat deze zich gaat concentreren op een mogelijk komende wending. Hij moet dan weten dat het niet perfect uitvoeren van een wending pijn geeft, een goede wending driftbevrediging. Dit houdt de hond in drift, je houdt zijn aandacht. Slechte zaak is het als de hond weet dat er naar een 30 - 40 meter een hoek komt. De spanning van wat er gaat komen behoort te blijven.

Het niet correct volgen (geen aandacht, snuffelen, kop omlaag etc.) moet gecorrigeerd worden d.m.v. een wending (met pijn). Zeker niet bij het niet correct volgen aandacht gaan vragen met de bal (=beloning). Zo wordt ongewenst gedrag alleen maar beloond. Alleen goed actief volgen met het uitvoeren van een correcte wending mag driftbevrediging geven, al het andere geeft nu alleen maar pijn.

Ook het voordringen wordt nu helemaal onderdrukt door pijn. Honden die hardnekkig blijven voordringen kan men een lijn om aan doen die om de liezen loopt en boven op het achterwerk stropt. Je laat de lijn achter je eigen rug langs lopen en houdt hem vast in je rechterhand. Correcties met de lijn kunnen nu goed gedoseerd worden en wordt tevens de hond bij een correctie op de gewenste positie getrokken.

Zoals ik al zei, reactiviteit wordt omgezet in een reactieve fasetijd.

Een goede gebruikshond mag hier geen moeite mee hebben. Dit omdat een goede gebruikshond zich kenmerkt door bij dwang en pijn niet in het vermijden te blijven, maar dwang en pijn om te zetten in activiteit!

Het halt houden en gaan zitten aan de voet wordt heel langzaam in de oefening ingebouwd. Belangrijk is dat de hond in drift gehouden wordt als deze aan de voet zit.

Lichaamshouding e.d. dragen hier aan bij.

Blijf echter er voor waken dat men de hond niet te hoog in drift brengt!

9.11 HIER roepen en het VOORZITTEN

Dit zijn twee zaken die men uit elkaar moet gaan halen gedurende het trainen.

Met het “HIER” roepen moet men eerst bereiken dat de hond zeer snel komt. Het voorzitten gaan betrekken bij deze oefening haalt alleen maar de snelheid uit deze oefening!

Dus het “HIER” roepen moet eerst snelheid brengen. Beste kan men gaan werken met hulp van een tweede persoon. Deze houdt je hond vast en jij verwijder je op ongeveer 30 meter van de hond. Op het commando “HIER” laat deze tweede persoon je hond los, mits de hond op dat moment ook aangeeft graag te willen gaan. Wordt de hond losgelaten dan geeft je het positief geconditioneerde signaal. Is de hond vlak bij je dan gooi je een balletje door je benen achter je en laat je de hond tussen je benen door razen (tweede bal nog altijd eventueel stand-by houden). De stand van de oren is een goed hulpmiddel om te zien hoeveel stimulans een geleider moet geven op het moment dat de hond wordt losgelaten. Liggen de oren namelijk tegen de kop van de hond aan dan duidt dit op snelheid. Komen de oren gedurende het aankomen omhoog dan duidt dat op afremming van de snelheid. Hier kan men dus goed op gaan inspringen met een eventuele snelheid verhogende maatregel.

De oefening voor gaan zitten moet men dus los gekoppeld houden van de oefening “HIER” roepen. Het voor gaan zitten oefent men met de hond kort op hooguit drie meter. Deze loskoppeling van deze twee oefeningen moet men zolang mogelijk volhouden. Tevens is het zo dat ook het commando “VOET” los gekoppeld moet worden van het voorkomen en het voorzitten.

9.12 Commando VOET

Voet laat ik bij voorkeur de hond uitvoeren met een loop beweging achter de geleider langs. Dit omdat ik dit de gemakkelijkste manier vind om de hond “VOET” aan te leren.

Men brengt hiervoor de hond met de bal in drift en geeft het commando “ZIT”. De hond heeft op dat moment een twee meter lijn aan. Men gaat voor de hond staan, doet de lijn rechtsom achter de rug langs en houdt hem in de linker hand vast. Deze linker hand bevindt zich een beetje op de rug. Men geeft het commando “VOET” en op dat moment stapt men met alleen het rechterbeen een stukje naar achteren, waardoor de hond wordt geactiveerd en er ruimte komt om achter langs om de geleider getrokken te worden met de lijn. Men zorgt er voor dat de hond netjes aansluit aan de voet. Uiteraard probeert men de hond zoveel mogelijk in drift te houden.

Gaat de hond goed reageren op het commando en gaat de uitvoering goed, dan gaat men de lijnhulp en rechterbeen hulp afbouwen. Het is een goede zaak de voetoefening niet te snel te gaan combineren met andere oefeningen waar deze voetoefening een deel van uit maakt.

9.13 Apporteren – grondapport

9.13.1 Inleiding

Voor een uitstekende beoordeling behoort het apporteren zonder zichtbare druk, snel in galop en zowel het halen als het brengen in constant tempo worden uitgevoerd zonder dat de hond maar enigszins knaagt op het blok.

De meest toegepaste methodieken voor het aanleren van het apporteren zou men kunnen indelen in drie methoden. Deze drie zijn: zuiver dwangapport, door van het apporteren een spel te maken of dwangapport en het spel op enige wijze combineren. Laten we de voor en nadelen van de drie methoden op een rij zetten.

*Zuiver dwangapport heeft het voordeel dat de hond aan te leren is snel en zonder knagen te apporteren. De betrouwbaarheid dat de hond zodanig zal apporteren op een evenement is groot. Toch kleven er vaak wat nadelen aan deze methodiek. Ondanks dat de hond snel apporteert zonder knagen ziet men toch vaak de dwangmethode enigszins terug in de lichaamsuitdrukking van de hond en is het tempo richting geleider toch vaak iets trager. Daarnaast is toch het nodige ervaring, gevoel, kennis en lichaamskracht nodig van de geleider bij het in praktijk brengen van deze methodiek.

*De methodiek van het spel kent uiteraard het voordeel dat de hond niet onder druk wordt gezet. Echter een verankering van het gedrag in een technische dwang zal nooit plaatsvinden, m.a.w. gemotiveerd zal de hond wel wezen maar zal erg “vrij” blijven in de uitvoering. Vooral na het opnemen van het blok kan de hond de neiging hebben om te willen gaan liggen en/of te gaan knagen en/of uitdagend t.o.v. de geleider rond te willen lopen. Het zijn op zich allemaal natuurlijke gedragingen met een gewonnen buit. De praktijk is dan ook vaak dat toch nog enige dwang uitgevoerd gaat worden om een correcte of correcter uitwerking te bewerkstelligen. Dus erg consequent in deze methodiek van 100% spel blijft men vaak niet. Wordt uiteindelijk omgeschakeld richting naar een vorm van dwangapport omdat men anders toch veel punten op een evenement verloren ziet gaan.

*Het combineren van dwang het spel, maar dan het spel in de vorm van buitdriftbevrediging (balletje) na het correct uitwerken van de oefening, is waar men dus vaak eindigt naar eerst begonnen te zijn met de methodiek van 100% spel. Menig persoon kiest van aanvang af voor het combineren van dwang en balbeloning. De nadelen van zuivere dwangapport zijn genoemd. Met een goede hond voor de africhting in combinatie met een goede africhter zijn deze vaak door het combineren van dwang en buitbevrediging weg te poetsen. Echter dit wegpoetsen lukt lang niet iedereen volledig.

Als conclusie zou men na deze opsomming van de drie apporteermethodes kunnen zeggen dat er geen van de drie ideaal is. Maar als we de materie theoretisch zouden benaderen hoe zou de ideale opbouw er dan uit moeten zien?

Ideaal zou zijn een opbouw in buitdrift waarbij dan d.m.v. een doordachte opbouw een perfecte apporteer oefening goed wordt verankerd. De voordelen zouden zijn: snelheid, geen vermijden, een hond die op basis van motivatie zijn werk perfect verricht in een verankert gedrag. De methodiek van buitdrift/spel moet dan zodanig uitgevoerd worden dat het een doelgericht leerspel is waarbij men zich strak aan de regels houdt die dan bij de opbouwmethodiek geëist zullen worden. Het mag duidelijk zijn dat men hier dan over een heel ander soort spel spreekt als bij de

juist hiervoor behandelde apportemethodiek in de vorm van een spel, waarbij de hond mede kan bepalen hoe het spel gespeeld wordt. We hebben het nu over een consequente toepassing van door ons doordacht opgestelde regels voor een buitdrift/spel methodiek met een perfect eindresultaat als doel. Aan deze opgestelde regels kan de hond zich dan niet aan onttrekken, echter vermijddgedrag kan niet optreden. Kynethologisch zou men ook kunnen zeggen dat men een operante conditionering (ook wel instrumentele conditionering genoemd) toepast in kleine los van elkaar staande leerfasen. Deze operante conditionering is dan vooral van toepassing voor het door de hond benaderen van de geleider met het blok. Terwijl het halen van het blok grotendeels zal rusten op de natuurlijke aanwezige buitdrift. Deze methodiek is in de praktijk te brengen. Echter zullen de eisen aan de geleider hoog zijn. "Feeling" voor het vak, kundigheid en geduld zullen van de geleider geëist worden. Daarnaast behoort de geleider een type hond te hebben die meegaand is in deze methodiek. Het grootste voordeel van deze methode, ik noem hem vanaf nu maar de methode van motivatie verankering, is dat men op zeer jonge leeftijd ermee kan starten. Dat kan men van en methode met dwangapport niet zeggen. Op jonge leeftijd starten met de motivatie verankering methode en later omschakelen naar dwangapport omdat de hond niet meewerkt behoort tot de mogelijkheid. Immers, met de methode van motivatie verankering kan men niets "verzielen" aan de zeer jonge hond. Dat de hond niet meewerkt in deze methode van motivatie verankering zal in de regel dan liggen aan het feit dat het een zeer dominante hond is, sterk buitbehoudend is of gewoonweg niet de rust in zich heeft, zonder het afgedwongen is door dwang, een blok knaagvrij vast te houden. Dit type honden eigenen zich dan vaak meer voor de dwangapport methode met beloning in de vorm van buitdriftbevrediging naar een correcte uitvoering van de oefening.

Ik ga in deze uiteenzetting uit van de volgende praktijk situatie. Men wil met de jonge hond op een jonge leeftijd, zeg circa zes maanden oud, beginnen met de opbouw van een apporteer oefening. Zonder gevaar kan men dus dan starten met de methode van motivatie verankering. Mocht de hond in de loop der maanden tonen niet te passen in deze methode dan kan men alsnog overstappen richting dwangapport. Enkele uitgangsprincipes van de methode van motivatie verankering zijn dan zeer goed en zeer zinvol om mee te nemen naar de methode met dwangapport.

9.13.2 Opbouw door middel van de methode van motivatie verankering

De opbouw van deze methoden bestaat uit een aantal fasen.

- Conditioneren op bal/blok + geleider
- Hierbij een verankering plaats laten vinden van snelle toenadering van de geleider met het blok op basis van positieve motivatie
- Tevens hierbij ongewenste fouten als knagen, schudden, voorwerp laten vallen etc voor te zijn, dit door o.a.
- De hond met het blok in zijn bek de geleider achterna laten lopen
- De hond "stressvrij" het blok af laten geven
- Langzaam de opbouw gaan afronden richting het laten uitvoeren van een gehele correcte apporteer oefening

Deze methode rust op de wetenschap dat het toekomen naar de geleider **het** probleem is bij het

apporteren. Immers voor het naar het blok toegaan is de hond zeer snel in buitdrift te brengen. Voor het brengen naar de geleider toe kunnen we dit niet zeggen! Enige dwang hierbij, al dan niet in combinatie met beloning, geeft altijd enige vermijdinggedrag. Daarom is ook één van de pijlers van deze methode van motivatie verankering gebaseerd op het eerst aanleren van het in buitdrift benaderen van de geleider om te gaan apporteren. De hond moeten corrigeren bij het benaderen van de geleider moet gewoonweg niet nodig zijn/mag nimmer gebeuren. Dit betekent dat het blok **nooit** bij de opbouw van het apporteren van de hond weggegooid wordt!! Men voert een leerproces uit waarbij het blok altijd voor de hond en de geleider is, dus altijd tussen de geleider en de hond in! Verder voorziet de methode een opbouw van een gemotiveerd voorzitten voor de geleider en een rustig "stressvrij" gemotiveerd afgeven van het blok. In de praktijk ziet het geheel er als volgt uit.

Allereerst zal een **voorwerp** zodanig **geconditioneerd** moeten worden dat de hond deze graag en snel naar de geleider brengt. Als we het over een zeer jonge hond hebben (circa 3 à 4 maanden) is de vooraan in dit hoofdstuk beschreven methode van het conditioneren op de geleider een zeer goede voorbereiding op het apporteren. Immers deze methode leert de hond snel en graag gemotiveerd een voorwerp naar de geleider te brengen. Als deze conditionering op de geleider voor een groot deel is afgerond kan men de methodiek langzaam gaan omschakelen zodat deze meer in het belang komt te staan als voorbereiding voor de apporteeropbouw. Als men de hond daarbij uiteindelijk zo ver kan krijgen om tegen de geleider op te springen om met de geleider een trekspelletje uit te voeren, dan zou het ideaal zijn de hond nu al te leren dat als hij het voorwerp "vol" vasthoudt zonder te verbijten hij het voorwerp mag winnen. Na dit winnen is het zaak dat de hond weer direct tegen je aanspringt om het spel voort te zetten of dat je met de hond gaat lopen. Over het lopen met de buit zodadelijk meer. Een hond alleen met het voorwerp te laten spelen of er op te laten knagen is absoluut foutief. Hiermee verkrijgt men geen verdere conditionering op de geleider en leert men de hond tevens de eerste ongewenste gedragingen aan voor de latere apporteeropbouw. Immers is de hoofddoelstelling in deze fase de hond zijn aandacht op het trainingsterrein volledig te conditioneren op de geleider en daarnaast een gezamenlijk spel/motivatie object te creëren. Dit spelen is dus heel anders dan de piepers/knotsen etc waarmee de hond thuis mag rondstappen! Gebruik in deze periode nooit het commando "APPORT". Het commando "APPORT" mag men pas daadwerkelijke gebruiken in latere fase van de opbouw in het apporteren. In deze fase kan men het beste een rubberbal of bijtrolletje gebruiken als gezamenlijk spel/motivatie object. Ten eerste omdat nu dus nog het conditioneren op de geleider de hoofdzaak is terwijl we in dit spel het apporteren al in ons achterhoofd hebben. Ten tweede omdat voor een jonge hond een hardhouten apporteerblok niet geschikt is om er samen een trekspelletje mee uit te voeren. Ten derde, foutjes die nu t.a.v. de apporteeropbouw gemaakt worden niet gekoppeld zullen worden aan een apporteerblok. N.B. een apporteerblok moet alleen te dienste staan voor een foutloze opbouw en uiteindelijke foutloze uitvoering van de apporteeropbouw.

Is de hond nu ouder en brengt de hond snel, graag en gemotiveerd een spel/motivatie object naar de geleider dan kan men starten met de daadwerkelijke opbouw van de apporteeropbouw. Nu wordt er ook daadwerkelijk een apporteerblok gebruikt en wordt het spel hiermee volledig gekoppeld aan de regels van de motivatie verankering voor het apporteren. Eventueel kan men nu nog het draagstuk van het blok omwikkelen met rubber of dergelijke. Hiermee maakt men het blok zachter in de bek van de jonge hond. De bal blijven we bij appeltrainingen gebruiken als buitdrift bevredigingmiddel en om de hond geconditioneerd te houden op de geleider.

We vangen nu aan om de hond te **conditioneren** op het **blok**. Om dit te bereiken zetten we de hond aan zoals we dat kennen bij het manwerk m.b.v. een rolletje/zakje. We hebben hierbij hulp nodig van een persoon met kennis van zaken. Of deze persoon zet de hond aan met het blok of, wat me logischer lijkt, de geleider zet de hond aan met het blok en het hulpje houdt de hond vast aan de lijn. Heeft de hond duidelijke grote interesse gekregen in het blok, dan gaan we het gedrag van het benaderen van ons met het blok verankeren. Afhankelijk wat op dat moment de mogelijkheden zijn met de hond, laten we de hond of vasthouden door ons hulpje of geven we de hond het commando "AF/ZIT" en "BLIJF". Het "AF/ZIT" en "BLIJF" mag nooit gepaard gaan met druk tijdens de opbouw van de apporteer oefening. Niets mag immers de motivatie bij het apporteren in de weg staan! We staan nu een meter of twee van de hond met het blok tussen onze handen laag bij de grond. We geven nu het commando "APPORT" en tegelijkertijd hitsen we met wat bewegingen met het blok de hond op en lopen we rustig achteruit. Zie hier als het visuele signaal het blok, het commando "APPORT" is het akoestische signaal. Om vervolgens de hond het blok te laten grijpen. Laat de hond volledig naar het blok komen, m.a.w. gaat het blok niet in de bek "steken". Als de hond heeft ingebeten dan volgt het trekspelletje zoals we dat kennen met het balletje/bijrolletje. D.w.z. heeft de hond het blok vol vast zonder te verhapen dan mag hij het blok winnen. Gedurende dit spel zorgen we ervoor dat al de vier de poten van de hond op de grond blijven. Wat te doen na het winnen komt zodadelijk verder in deze methodiekbeschrijving aan de orde. De eisen van het vol, hard en "droog" bijten op het blok worden in de loop van de opbouw hoger gelegd. Over het feit dat we nu het commando "APPORT" gebruiken op een moment dat duidelijk anders is als straks bij de uitwerking van de oefening op een evenement hoeven we ons geen zorgen over te maken. Ik heb al aangegeven dat het najagen van het blok dat gegooid is weinig stimulans nodig heeft. De natuurlijke jagtdrift wordt door het gooien al genoeg opgewekt zodat de hond het blok graag zal opnemen. Dit gedeelte van de oefening, het halen van het blok dus, heeft weinig training nodig. Het is juist met het **blok** in de bek **snel** benaderen van de **geleider** wat we nu moeten **verankeren** in het commando "APPORT" m.b.v. buitdrift. Daarom benadruk ik opnieuw: gedurende de opbouw nooit het blok van de hond weggoeien maar altijd ervoor zorgen dat het blok tussen de geleider en de hond in bevindt op het moment dat de hond het blok benaderd na het commando "APPORT"! Het commando "APPORT" mag dus niet gekoppeld worden met het zich verwijderen van de geleider!

Het conditioneren van het commando "APPORT" op het benaderen van de geleider met het blok heeft veel tijd nodig. Deze tijdsduur is onder andere afhankelijk van de leeftijd van de hond, trainingsuitwerking, wezen van de hond etc. In de regel kan men zeggen dat een hond 25 tot 30 oefeningen nodig heeft om iets onuitwisbaar in het geheugen te krijgen (om dus een zogenaamde "FORMATIO RETICULARIS" te bewerkstelligen). Voor verankering van het gedrag heeft de hond 60 tot 70 oefeningen nodig. Deze vuistregel geeft dus, bij een dagelijkse korte oefening, een verankering na 2 maanden. Houdt men zich niet aan de tijd die nodig is voor verankering dan heeft het toepassen van de methodiek geen zin. Het maakt nu eenmaal deel uit van de methodiek en houdt men zich niet aan deze regel dan kan men stellen dat men zonder doordachte methodiek iets voor elkaar wil krijgen. Dit kan alleen maar teleurstellend aflopen.

Met het verankeren van het gedrag bij het commando "APPORT" hebben we de situatie waarbij de hond het blok heeft mogen winnen. Op dat moment komt weer een regel om de hoek kijken dat deel uit maakt van het doelgerichte leerspel waaraan men zich absoluut moet houden. Deze regel luidt dat op het moment dat de hond het blok heeft gewonnen mag men absoluut niet overgaan tot het afnemen van het blok. Immers het naderen van de geleider met het blok in de bek mag niet gekoppeld worden aan het daarna af moeten geven van het blok.

Dit zou alleen maar de motivatie blokkeren om met het blok snel de geleider te benaderen! Sterker nog, het zou voor de hond een reden kunnen worden om met het blok er vandoor te gaan. Daarom wordt na het **winnen** van het blok het spel voortgezet in de vorm van het **rondlopen** met het blok. Hierbij wordt dan de hond aan een korte lijn meegevoerd en belonend toegesproken. De hond behoort zich tijdens het lopen winnaar te voelen van het buitspelletje. Het moet dus voor de hond een ereronde zijn. Het mag echter niet zo zijn dat de hond de gedachte krijgt dat bij het lopen men hem achterna loopt, met hierbij als mogelijke doelstelling het blok af te willen nemen! Als teamleider lopen we van de hond vandaan en behoort de hond ons te volgen met het blok in zijn bek. Zouden we de hond achterna lopen of ons door hem voort laten trekken, dan geven we de hond ruimte om te kunnen imponeren. Dit imponeren kan de oorzaak zijn dat de hond zelfstandig het spel met het blok gaat bepalen en dus gaat domineren. En het domineren in dit spel kan de grondoorzaak worden van het knagen op het blok. Bij het de hond laten lopen met het blok in zijn bek moet men in de loop van de trainingen enkele variaties in gaan bouwen. Zo kan men beginnen met wat tempowisselingen tijdens het lopen, even stil gaan staan om vervolgens weer te gaan lopen etc. Ook kan men onder het lopen de hond over een laag gezette haag laten springen of een laag gezette dakschutting laten nemen. Dit alles dus met het blok in zijn bek. Voorwaarde hierbij is uiteraard wel dat de hond al geleerd was, zonder blok dus, deze hindernissen vreugdevol te nemen. Het lopen en springen, moet met zich mee gaan brengen dat de hond gemotiveerd wordt het blok langer en rustig vast te houden.

Het lopen is tevens de voorbereiding voor het moment dat de hond **stressvrij** het blok moet **afgeven**. De voorbereiding hierop is onder het lopen de hond een keer aanhalen en even halt houden. Onder geen beding mag de hond het langzamer gaan lopen, halt houden of het aanhalen gaan koppelen met het moeten afgeven van het blok. Ideaal is het als men kan halt houden en de hond aanhalen waarbij de hond dan rustig met het blok in zijn bek blijft staan. Dezelfde situatie kennen we bij het manwerk na het winnen van de mouw (zie het hoofdstuk MANWERK). Er kunnen echter heel wat trainingen overheen gaan voordat men deze ideale situatie kan bewerkstelligen. Dit is de reden waarom ik nu vier mogelijke "afneem"-methode van het blok zal beschrijven. De keuze van de methode die men maakt voor het afnemen van het blok zal dus afhankelijk zijn wat op dat bewuste moment de meest gunstige is. Een goede voorbereiding en timing zijn hierbij uitermate belangrijk. Vergeet niet, het trainingstechnisch correct afnemen van het blok is een van de belangrijkste zaken bij deze apporteermethodiek. Voer men dit foutief uit dan zal hiermee de doelstelling van de methodiek een onhaalbaar iets worden!

Het afgeven van de buit moet voor de hond een positieve ervaring worden en zeker niet leiden tot grote frustraties bij de hond. Ik zal vier bekende afgeefmethode beschrijven. De keuze van de methode die men toe wil gaan passen behoort dus de meest ideale te zijn op het betreffende moment.

1) Van Helmut Raiser komt het "los en drift". Bij deze methode moet de hond de buit lossen op commando om vervolgens binnen een seconde de hond weer in drift wordt gebracht d.m.v. het ophitsen met de buit. Het goede van de methode berust op het feit dat de belevenis van het in drift komen vele malen sterker is dan de eventuele frustratie van het moeten lossen van de buit.

2) Van Jaki Horst komt het "lossen door het in rust komen". De in drift gebrachte hond maakt buit en komt tot rust. Dit tot rust komen is dan het gevolg van de ontspanning die ingebouwd

is d.m.v. rustig aanhalen, toespreken etc. Door de hond "AF" te laten gaan met de buit kan men vaak deze ontspanning ook bewerkstelligen. Komt de hond tot rust, m.a.w. zakt de drift weg, dan lost de hond vaak de buit uit zichzelf. Zoniet, dan laten we de hond, nu laag of niet meer in drift, de buit op commando lossen. Na het lossen blijft de rust, d.w.z. men houdt de hond nog enige tijd uit drift en we gaan niet de drift snel aanwakkeren door de buit snel van de hond vandaan te nemen.

De laatste twee methode die ik ga beschrijven vind ik minder om toe te gaan passen maar voor de volledigheid vermeld ik ze

3) Van Motz komt "lossen als gevolg van afleiding". Hierbij wordt, nadat de hond enigszins tot rust is gebracht, d.m.v. een tweede buit die de geleider in zijn hand heeft de hond in de verleiding gebracht de buit uit zichzelf of op commando te lossen. Dit lossen is uiteraard stressvrij doordat er drift is na de tweede buit. We hebben dit principe al gezien bij "de hond conditioneren op de geleider" zoals al beschreven in het begin van dit hoofdstuk. Nu vind ik juist het feit dat de hond mogelijk het blok laat vallen zonder commando het grote nadeel van deze methode. Het kan het belang schaden dat de hond moet leren het blok lang en rustig vast te houden.

4) De vierde methode is "lossen door te verrassen". Bij deze methode wacht de geleider het moment af dat de hond het blok even iets minder hard vast heeft en dan hem verrast door deze snel uit de bek te trekken. De zwakte in deze methode zit hem natuurlijk dat de hond zich op een bepaald moment niet meer laat verrassen en men een averechts effect kan bewerkstelligen!

Voor welke "LOS"-methode men ook kiest, het moet uiteindelijk zo zijn dat de hond het lossen zodanig ervaart als een positieve handeling. M.a.w. de hond moet gemotiveerd zijn om te lossen. Vooral als de hond weet dat het lossen weer drift zal brengen zal het moeten lossen eerder voor de hond een vrijwillig afgeven worden!

De volgende uitbouw van deze trainingsmethodiek ziet er als volgt uit. In plaats van het blok laag bij de grond tussen onze handen te houden gaan we het blok nu voor onze voeten op de grond leggen. Het wegleggen van het blok doen we langzaam voor de ogen van de hond en we proberen hierbij zoveel mogelijk positieve spanning bij de hond op te bouwen. De afstand tussen ons en de hond gaan we gedurende de verschillende trainingdagen langzaam vergroten. Op commando behoort de hond steeds het blok op te nemen wat voor onze voeten ligt, waarna we ons in achterwaartse beweging zetten en de hond ons achterna laten komen om vervolgens na een paar meter achteruit te zijn gegaan het blok aan de uiteinden vast te pakken. Nu volgt de afwerking van de oefening met het trekspelletje, het laten winnen, het lopen en het afnemen van het blok zoals hiervoor beschreven. De variaties in het lopen met tempowisselingen en springoefeningen die men langzaam in de oefening gaat inbrengen zijn hierbij genoemd. De verdere uitbouw voor wat betreft het op laten nemen van het blok mag duidelijk zijn. Echter moeten hier een aantal gouden spelregels gehanteerd worden om een goede opbouw overeind te houden.

-We gaan nog steeds nimmer het blok van ons vandaan gooien terwijl de hond naast ons bevindt. M.a.w., de richting van de hond naar het blok toe blijft altijd tevens de richting naar ons toe!

-De afstand die we van het blok nemen dat we voor ons op de grond hebben gelegd mogen we af en toe wat groter maken. Echter moet zo zijn dat in de meeste gevallen dat we de oefening uitvoeren het blok niet meer dan op een halve meter voor onze voeten ligt.

-Dat we de hond ons laten benaderen of dat we de hond aanhalen mag in de ogen van de hond niet het eken worden dat we hem het blok willen gaan afnemen. Het afnemen van het blok op zich

moet stressvrij blijven geschieden.

-Ga variëren met de apporteerblokken die men gebruikt bij de oefeningen. Gebruik zware, lichte, grote, kleine, houten en kunststof blokken door elkaar.

-Komen er fouten tijdens de trainingen naar voren doe dan op tijd enkele stappen terug in de opbouw.

Is de opbouw gedurende de trainingen goed verlopen dan naderen de **laatste stappen** van het aanleren van het apporteren.

Het voorzitten en afgeven leren we de hond met een aantal tussenfasen. De eerste tussenfase is dat we de hond naast ons laten zitten en het blok op bekende wijze laten afgeven. De volgende fase is dat we de hond naast ons laten zitten, wij zelf voor onze hond gaan staan en het blok laten afgeven. Vervolgens leren we de hond na het lopen direct voor ons te gaan zitten om vervolgens het blok af te laten geven. Deze tussenfasen dienen alleen maar om het geheel zo stressvrij mogelijk op te bouwen.

Een van de laatste zaken die we er in gaan brengen is de hond te leren het blok op te nemen om vervolgens om te draaien en naar ons toe te begeven. Om te testen of de hond doet kunnen we de hond op de bekende wijze op commando "APPORT" naar ons toe laten komen terwijl we het blok tussen onze handen hebben. Is de hond enkele meters van ons verwijderd dan gooien we het blok door onze benen een meter achter ons. Heeft de hond het blok opgenomen en draait hij zich om dan volgt de bekende afwerking met trekken aan het blok, winnen, lopen en afgeven. Gaat dit enkele keren goed dan kunnen we in plaats van het blok door onze benen te gooien het blok al voor het commando achter ons leggen. De denkwijze van de verdere opbouw van deze apporteer methode mag duidelijk zijn.

Hebben we bovenstaande opbouw succesvol uitgevoerd dan is het apporteren volgens de voorgeschreven regels geen probleem meer. Echter de laatste regel die we moeten onthouden bij deze apporteer methode is de volgende. Al is men zo ver dat de hond perfect een apporteer oefening uitvoert op een evenement, voer deze oefening niet constant op dergelijke wijze uit op trainingen. Herhaal gedurende de trainingen elementen van beschreven opbouw minstens net zo vaak als dat men de oefening volgens de examen/wedstrijden regels uitvoert!

9.13.3 Opbouw van het apporteren met gebruikmaking van dwangapport

Het ons achterna willen lopen met het blok in de bek zonder te knagen etc geeft aan of we te maken hebben met een type hond dat zich leent voor de hiervoor beschreven methode van motivatie verankering. Wil de hond absoluut niet meelopen, blijft hij intensief knagen e.d., kortom wil hij absoluut niet meewerken aan een goede opbouw met de methodiek der motivatie verankering, dan is het overgaan tot de methodiek met dwangapport vaak een betere optie.

De dwang bij het dwangapport houdt in dat de hond een aantal zaken wordt duidelijk gemaakt zonder dat daar maar enige concessie tegen over de hond gemaakt wordt. Deze zaken zijn:

-Dat "APPORT" betekent het blok snel aannemen uit de hand of snel opnemen van de grond.

-Het aangenomen of opgenomen blok stevig vast te houden zonder te knagen.

-Het laten vallen van het blok zeer negatief voor hem is.

-Alleen het blok op commando "LOS" mag afgeven in de handen van de geleider.

-Het niet voldoen aan bovenstaande "spelregels" alleen maar een negatieve bekrachtiger met zich mee zal brengen.... dus pijn.

-Correct gedrag een positieve bekrachtiger zal brengen zoals bijvoorbeeld een bal.

De opbouw van een dwangapport methoden kan er als volgt uitzien.

De hond heeft een halsketting om (indien mogelijk een prikhalsketting) en hieraan is een lijn bevestigd van enkele meters. Gedurende de opbouw van het apporteren behoort de hond zo uitgerust te zijn. Belangrijk is dat de hond bij enig actief vermijdinggedrag hiervoor gecorrigeerd kan worden. De hond moet weten dat hij aan de oefening niet kan ontkomen.

Eerst kan men drift t.a.v. het blok creëren. Hond tegen je op laten springen naar het blok, blok weggoeien met hond aan lijn er achter aan gaan maar hond net niet bij het blok laten komen en op dat moment het blok nog eens wegtrappen..... buitdrift richting blok dus. Echter bij het in ontvangst nemen van het blok leert de hond de eerste spelregel kennen. De hond wordt vanaf het begin al geleerd dat met het blok in de bek voor de geleider hij netjes moet zitten en niet mag knagen, anders is pijn het gevolg.

De praktijkuitvoering. De hond is dus helemaal gek op zijn blok. Echter let op, de hond mag niet zo hoog in drift gebracht zijn dat men bij deze niet meer door komt en niet meer tot rust te brengen is! Men laat de hond voorzitten en houdt het blok met één hand bij het uiteinde vast en wel vlak voor de bek van de hond. Men geeft nu het commando “**APPORT**”. Zie hier als het visuele signaal het blok, het commando “**APPORT**” is het akoestische signaal. Hierbij is het belangrijk dat de hond echt wacht op het commando voordat hij het blok aanneemt. De hond zal ongetwijfeld het blok nu nog graag **aannemen**. Later zal dat anders zijn en zal dan in dat geval afgedwongen moeten worden. Na het aannemen van het blok moet men met één hand de lijn heel kort houden en tegelijkertijd moet deze zelfde hand onder de bek van de hond zijn. De lijn moet zo kort zijn dat de hond niet van je knieën vandaan kan. De andere hand legt men boven op zijn bek en men staat een beetje door de knieën gezakt. De kunst is nu om de hond tot rust te brengen, d.w.z. dat de hond **rustig** voor de geleider zit het blok vast heeft en **niet knaagt**. Op het moment dat de hond dit gedrag toont behoort de spanning van de lijn voor het grootste deel weg te vallen. Deze situatie hoeft de hond in eerste instantie maar heel even vol te houden (2 sec), later bouwt men deze tijd verder uit. Gaat de hond ook maar enigszins op het moment dat men de spanning van de lijn laat wegvallen dan trekt men de lijn direct weer aan. Wat men absoluut moet voorkomen is dat de hond het blok uit zijn bek kan laten vallen. Zit de hond heel even rustig met het blok zonder te knagen dan laat men de hond op commando het blok lossen terwijl men tenminste één uiteinde van het blok vast heeft. Belangrijk hierbij is dat de hond zijn bek terugtrekt van het blok en dat het dus niet zo is dat men het blok uit de bek van de hond neemt. Uiteraard is het commando “**LOS**” al geleerd bij bijvoorbeeld het spel met de bal. Let wel, het brengen van het blok naar de geleider is in deze begin fase totaal niet aan de orde! Dat komt pas aan de orde als de hond het blok op commando aanneemt, netjes voor de geleider blijft zitten met het blok in de bek zonder te knagen en hierbij geen enkele inwerking met de lijn of wat dan ook meer nodig heeft. Elke keer als men het blok van de hond aanneemt na het commando “**LOS**” geeft men vliegensvlug de hond zijn **bal**. Bij het afgeven van het blok wordt de hond geleerd dat dit alleen op commando mag geschieden. Elke intentie tot eigen initiatief hierin moet voor de hond een negatieve bekrachtiger brengen.

Ik wijs er opnieuw op, de hond wordt dus gedurende de gehele opbouw van het apporteren geleerd hoe een negatieve bekrachtiger voor te kunnen zijn en hem correct gedrag een positieve bekrachtiger doet toekomen.

Gaat deze eerste fase goed dan kan men een stapje verder gaan. De hulp van de handen op de bek

wordt dan afgebouwd, de lijn moet kunnen doorhangen en de geleider staat rechtop, zonder de hond van zijn positie gaat en gaat knagen op het blok. Dit is de basis die perfect moet zijn voordat men verder kan in de opbouw.

Gaat het voorzitten perfect en houd de hond dit circa 5 seconden vol dan kan men beginnen met de eerste stappen van het **brenge**n. Dit gaat zo. De hond zit perfect voor. De geleider geeft een commando APPORT de hond neemt het blok aan en men doet dan een paar kleine stapjes achteruit. Eerste instantie is een halve meter genoeg. Men kan gebruik maken van de hulp van de lijn en eventueel van de handen en de doorgezakte lichaamshouding om weer de gewenste situatie te bewerkstelligen. Mocht de hond het **blok** laten **vallen** dan volgt er een **negatieve bekrachtiging** totdat de hond het blok weer opneemt.

De voorbereiding tot het aannemen van het blok en het uiteindelijk geven van de bal blijft identiek als hiervoor beschreven.

De afstand dat men naar achteren gaat bouwt men steeds uit.

Het aannemen van het **blok** uit de hand gaat men uitbouwen richting **grond**. D.w.z. dat het blok steeds lager bij de grond door de hond aangenomen moet worden totdat uiteindelijk de hond het blok dat voor hem op de grond ligt op commando opneemt en voorkomt zitten. Voor het van “uit de hand “ naar “van de grond” behoort men veel tijd uit te trekken en niet met grote sprongen voortgang willen boeken. De honden hebben in de regel veel moeite met deze overgang en we moeten deze zaak dus rustig opbouwen. Dus, vooral niet te forceren.

Bovenstaande oefeningen moet men een lange tijd volhouden. Het moet absoluut in het gedrag van de hond verankert zijn wat de regels van onze dwangapport methodiek voor hem inhouden. Het geheim van deze methodiek is dus ook Timing en Dosering. Timing wanneer de lijn moet worden aangetrokken (niet het blok willen pakken/knagen etc) en Timing wanneer de spanning direct van de lijn behoort weg te vallen (blok zit in de bek zonder te knagen etc). De Timing van het geven van de bal dient eveneens perfect te zijn. De Dosering van de negatieve bekrachtiger moet precies afgestemd te zijn voor het type hond waar men mee werkt. Het is zeer belangrijk bij deze methodiek dat men de hond snel duidelijk wordt gemaakt hoe hij een negatieve bekrachtiging kan voorzijn of doen weg laten vloeien. Daar komt het gevoel van de geleider om de hoek kijken. Er is een groot verschil tussen van het niet willen uitvoeren of het niet begrijpen van de oefening. Begrijp de hond de oefening niet en wordt toch veel pijn toegediend heeft men te maken met dierenmishandeling!

Zijn de regels van het dwangapport de hond absoluut duidelijk en houdt hij zich hieraan dan kan men de positieve elementen van eerste beschreven methodiek van motivatie verankering gaan gebruiken. De regels van “PIJN” bij het gaan knagen, het laten vallen van het blok etc blijven echter altijd van kracht. Ook de wijze van afnemen van het blok houden we er in. Echter de methodieken van gedurende de opbouw het blok nooit van je vandaan te gooien met de hond naast je, het gaan trekken aan het blok nadat de hond bij je is gekomen, het weer laten winnen en het gaan lopen met de hond terwijl hij het blok in zijn bek heeft en hierbij dan ook nog wat springoefeningen in te bouwen, zijn zeer nuttig en moeten dus worden overgenomen. Ook het gaan variëren met het type blok is zeer belangrijk.

Hiermee is een einde gekomen aan de uiteenzetting over de methodieken van het aanleren van het

grondapport. Ik wil echter hier nog een zaak belichten. Een hond kan nooit sneller terugkomen naar de geleider met het blok in zijn bek dan de snelheid waarmee hij dit doet bij het voorroepen na de afoefening! De oplossing van het sneller moeten komen met het blok kan gezocht moeten worden bij de oefening voorroepen!

9.14 Apporteren over de haag en schutting

Het grondapport is de basis voor het apporteren over de haag en schutting. Is het grondapport nog niet perfect dan is het dom met het apporteren over de haag en schutting te beginnen. Immers men is beperkt in de correctie mogelijkheden bij deze oefeningen door de obstakels die er zijn. De praktijk zal ook zo zijn, is het grondapport perfect dan zal het aanleren van het apporteren over de haag en schutting heel gemakkelijk zijn. Het enige waar men vroeg mee moet beginnen is het leren springen over de haag en schutting. Men doet dit dus zonder blok men loopt mee met de hond aan de lijn en zet de toestellen in het begin zo laag mogelijk. Het gaat hier slechts om het aanleren van de springtechniek, dwang en druk moet hier helemaal niet nodig zijn! Wat men de hond hierbij tevens kan leren dat het de bedoeling is de toestel over te gaan, klein stukje verder te gaan en te keren, om vervolgens weer terug te gaan springen. Later kan men ook nog het voorzitten er bij betrekken. Zit deze “springbasis” er goed in en is het grondapport perfect dan zal het aanleren van het apporteren over de haag en schutting zeer snel gaan.

Doe dit in eerste instantie met een lijn aan de hond en loop mee naar het blok en weer terug met de hond over de haag of schutting. Uiteraard gelden indien men gebruik heeft gemaakt van een vorm van dwangapport ook hier nu de regels: vast houden, niet knagen etc..... anders.... PIJN.

9.15 Drift, dwang, drift, dwang, driftbevrediging oefening verder uitbouwen

Deze oefening, zoals al eerder beschreven met het de combinatie van het commando “ZIT” en “AF”, kan verder uitgebouwd worden met het commando “VOLG” en het “HIER” (kort op ongeveer twee meter!). Alle denkbare combinatie zijn mogelijk. Belangrijk is dat bij het niet snel opvolgen van een commando nu dwang/pijn om de hoek komt kijken. Perfectie in de uitvoering moet je gaan eisen. Pijn en dwang moet de hond leren om te zetten in activiteit. Echter blijf waken dat men niet **te veel** drift krijgt en dus niet meer doorkomt!

Men kan ook afleiding door een tweede persoon in gaan bouwen. Bijvoorbeeld een hond zit voor, is in drift richting geleider en zijn bal en wacht op zijn driftbevrediging (jou bal). Een tweede persoon is op dat moment op zeer kort afstand en gooit een bal voor omhoog of voor zijn voeten en vang hem weer op. Laat de hond zich afleiden volgt er pijn. Pas als hond zich niet meer af laat leiden en gefixeerd blijft op zijn geleider volgt er driftbevrediging. De tweede persoon kan ook nog een andere hond in dit spel betrekken.

9.16 VOORUIT

Bij deze oefening wordt, zoals bij elke oefening dat hoort, de hond eerst duidelijk gemaakt wat de bedoeling is. Hierbij hebben we hulp nodig van een tweede persoon. De geleider heeft zijn hond, die bevestigd is aan een lange lijn, vast en laat zien dat hij een bal geeft aan de hulppersoon. Deze

hulppersoon probeert te bewerkstelligen dat de hond de aandacht op de bal houdt en legt de bal op circa 10 meter van de hond en zijn geleider weg. De plaats waar de bal nu ligt is ongeveer de plaats waar normaal gesproken de hond "AF" moet op het terrein bij de oefening vooruit sturen. N.B. Indien de hulp van een tweede persoon niet aanwezig is kan men als volgt te werk gaan.

Breng de hond in drift m.b.v. een bal, houdt de hond in drift en leg de bal op een verhoging om vervolgens afstand te nemen van de bal. Zie voor deze variant de volgende clip.

De geleider probeert vervolgens zijn hond te pushen richting bal en geeft een visueel signaal in de vorm van een armbeweging richting bal en geeft direct daarop volgend het commando "VOORUIT". Het blijkt dat de spanning bij het vooruit sturen te verhogen is door de hond vanuit "ZIT" in drift te brengen en vanuit "ZIT" te laten vertrekken op het commando. Nu rent de geleider met zijn hond naar de bal en aangekomen bij de bal het commando "AF". Bij dit commando "AF" heeft men nu twee mogelijkheden. (1) Men laat de hond "AF" gaan met de kop richting de looprichting of (2) men laat de hond 180 graden draaien zodat hij met de kop richting geleider ligt. Mogelijkheid (1) is hoe de oefening volgens de letter van het programma dient te worden uitgevoerd, mogelijkheid (2) is de manier dat in de praktijk het meest wordt gehanteerd. Mogelijkheid (2) geeft waarschijnlijk iets meer controle over de hond voor wat betreft het rustig blijven liggen bij het inkomen van de geleider na het commando "AF".

Bij de verdere opbouw van deze oefening wordt de afstand tot de bal vanaf de plaats van het vertrek van het vooruit gaan steeds groter gemaakt. Tevens probeert men de afstand dat men achter de hond aanrent steeds groter te maken.

Bij het "HIER" voorroepen heb ik het al gehad over de taal van de oren van de hond. Ook bij deze oefening geldt dat de oren in de nek snelheid betekent, komen de oren omhoog dan is er sprake van afremming. Dus gaat de hond vooruit en komen de oren omhoog dan kan men al op dat moment stimulans, later in de opbouw dwang, op de hond uitvoeren om te zorgen dat hij snel vooruit blijft gaan. Men hoeft dus niet te wachten totdat hij daadwerkelijk vertraagt of omkijkt gedurende het vooruit gaan.

Het vervolg van het verhaal blijft het zelfde, met dat verschil dat men gebruik gaat maken van een zeer lange lijn. Deze lijn moet een meter of 30 lang zijn, behoorlijk dik en uit één stuk bestaan. Er mogen absoluut geen knopen in deze lijn zitten daar deze knopen dan erg storend zouden zijn. Wat men in het vervolg ook aan zal moeten doen is een paar goede werkhandschoenen. Wat men namelijk de hond moet gaan leren is dat hij met grote snelheid vooruit blijft gaan ondanks men deze lijn door de handen laat glijden. Wat men dus wil bereiken dat de hond zich een beetje vooruit moet trekken. Het mag duidelijk zijn dat de hond hierbij geen prikketting om mag hebben en in het begin zal moeten wennen aan de situatie. Heeft men de situatie bereikt dat de hond zich over een afstand van ongeveer 30-40 meter hard vooruit trekt aan de lijn en goed "AF" gaat dan

kan men overstappen naar de volgende in de opbouw van het vooruit gaan.

De geleider gaat de hond nu leren direct "AF" te gaan op commando, ondanks hij nog niet bij de bal is. In de praktijk ziet dit er als volgt uit. De hond krijgt het commando "VOORUIT". Op ongeveer 15 meter krijgt hij het commando "AF" en wordt gelijk geblokkeerd m.b.v. de lijn. Nu is het belangrijk dat de hond leert door snel "AF" te gaan op commando hij zijn driftbevrediging krijgt. De hond ligt dus en de geleider rent snel met een positieve lichaamshouding naar de hond toe, knielt naast hem neer, braaf hem en geeft de bal uit de hand.

Het vervolg van de opbouw is dat men de hond soms helemaal tot de

30-40 meter waar de bal ligt laat doorlopen voordat het commando “AF” komt en soms eerder, en wel dit eerder steeds op verschillende afstanden van het startpunt. Men zal hierbij ongetwijfeld de situatie krijgen dat de hond gaat omkijken of twijfelen. Hierbij is dan maar één actie van de geleider van toepassing. Kijkt de hond om of twijfelt hij dan dient de geleider direct m.b.v. de lijn de hond vooruit te trekken, met als consequentie pijn voor de hond, tot aan de bal waar de hond dan “AF” moet. De hond moet leren, eigen initiatief nemen tot remmen/omkijken etc. geeft pijn, niet direct “AF” gaan geeft pijn, snel vooruit gaan en correct “AF” op commando geeft driftbevrediging. Als dit door de hond is begrepen en dit levert in de praktijk geen problemen meer op, dan gaat men over tot de volgende fase in de opbouw.

Het gevoel van de lijn moet nu worden afgebouwd. Het is hierbij noodzakelijk dit zeer zorgvuldig te doen er de nodige tijd voor uit te trekken. Elke fout die de hond nog maakt moet afgestraft kunnen worden. De eerste stap is dat men de 30 meter lijn niet meer door de handen laat glijden. De hond ondervindt dus minder weerstand. Blijven de oefeningen goed gaan dan kan men over gaan tot het gebruik van een 10 meter lijn i.p.v. de 30 meter lijn. Het is niet vreemd als de hond hier eerst vreemd op zal reageren. Het is echter belangrijk dat de hond wel de oefening naar wens blijf uitvoeren en men ingrijpt met pijn/dwang indien de oefening niet perfect gaat.

Stil aan moet de hond weten dat de driftbevrediging alleen nog maar uit de hand van de geleider komt. Bal achteraan het veld zal niet meer nodig moeten zijn. Is men overtuigd dat de 10 meter lijn niet meer nodig is, dan kan deze bij de uitvoering er ook af. Belangrijk blijft bij het uitvoeren van deze oefening dat men altijd enthousiast blijft bij het naar de hond toe gaan als deze “AF” ligt na het uitvoeren van een perfecte oefening. Immers lichaamshouding is een belangrijk communicatie signaal.

Bij het alle eerste begin in de opbouw van deze oefening kan men het beste steeds het zelfde terrein gebruiken. Wat later in de opbouw, als men al met de 30 meter lijn werkt, moet de factor terrein niet meer van invloed zijn op de vorderingen met de hond.

9.17 STA

Het moet stil aan duidelijk zijn wat de methodieken zijn om een hond in drift te houden. Daarom zal ik niet heel diep ingaan op het aanleren van de oefening “STA”. Het mag duidelijk zijn dat men deze oefening ook fase voor fase opbouwt. De meest gemaakte fout die ik zie is dat men de hond bij het aanleren vast pakt of onbewust knijpt in de buikstreek. Dit kan een onplezierige ervaring met de oefening “STA” koppelen. Daarom gebruik ik in de begin fase de volgende techniek. Op het commando “STA” dwing ik met de lijn in mijn rechter hand de hond tot stoppen en met een gesloten linker hand onder zijn buik voorkom ik dat de hond gaat zitten. Door bewust een gesloten hand te gebruiken kan ik nooit onbewust de hond vastpakken en knijpen.

Ook voor deze oefening geldt: drift en driftbehoud is het geheim.

9.18 Af met afleiding

Daar deze oefening in de regel geen problemen geeft wil ik er niet te woorden aan besteden. Kwestie van rustig opbouwen. Heeft men gezag over de hond, zal deze oefening geen problemen opleveren.

9.19 Oefeningen gaan uitvoeren volgens het programma - reactieve fasetijd

Het mag duidelijk zijn dat het week in, week uit de oefeningen strak uitvoeren volgens het programma bepaald geen driftbehoud zal brengen. Toch zou men een klein beetje het programma moeten inpassen in de training. Zo kan men bijvoorbeeld de “ZIT” en “AF” gaan toetsen. Nu is in de regel het blijven zitten of liggen niet het probleem, maar juist het snel gaan zitten of liggen. Daar moet de toetsing dan ook op gericht zijn. Men brengt de hond in drift, begint de volgpasjes en geeft het visuele signaal voor de oefening. Uiteraard zal de hond nu reactief worden (als de hond routine krijgt zal het visuele signaal overbodig kunnen worden doordat hij de komst van de oefening begint te herkennen - de spanning moeten we er echter wel in blijven houden). Door dwang voorkomt men nu dat de hond de oefening al uitvoert. De reactieve hond komt dus in de reactieve fasetijd. Als nu naar enkele passen het commando “ZIT” of “AF” komt en de opbouw goed is geweest dan zou stilaan perfectie bij de uitvoering geen probleem mogen zijn. Echter we blijven keer op keer perfectie in de uitvoering afdwingen als dit nodig mocht zijn. Om drift te behouden kan men nu, nadat men twee meter van de hond verwijderd is, een bal direct in zijn bek gooien. Het eist wat techniek, maar het driftbehoud is perfect. De afstand voordat men de bal gooit kan men bij deze oefeningen steeds groter maken. Het gaat er om dat men leert de hond zijn drift te behouden en de driftbevrediging steeds langer kan gaan uitstellen.

Een andere techniek om een hond ook goed reactief te krijgen op een evenement is door de pasjes, die vooraf gaan aan bijvoorbeeld het commando “ZIT” of “AF”, flink korter gaan maken dan de tien die voorgeschreven staan in het programma. Door gedurende trainingen 4-5 pas aan te houden zal de hond snel in de reactieve fase belanden op een evenement. Belangrijk hierbij is uiteraard wel dat de hond uit ervaring weet te moeten wachten op het commando.

Is men een heel eind gevorderd met de mogelijkheid tot driftbehoud dan kan men beginnen met soms teruglopen naar de hond toe bij de “ZIT” oefening, of bij de “AF” oefening het voorroepen gaan combineren.

Het mag duidelijk zijn dat oefeningen niet plaats afhankelijk mogen worden. In een gevorderd stadium is het belangrijk dat de trainingen plaatsvinden op zoveel mogelijk verschillende terreinen.

9.20 Appèl en de elektronische dressuurband

In het hoofdstuk “Communicatie en hoe honden leren” ben ik al uitgebreid ingegaan op de introductie van de elektronische dressuurband. Als men besluit over te gaan tot het gebruik van een elektronische dressuurband is de kennis zoals beschreven in het gehele hoofdstuk “Communicatie en hoe honden leren” een **MUST!** In het hoofdstuk “Manwerk” kom ik ook nog uitgebreid terug over het gebruik van elektrische dressuurbanden. Het is ook noodzakelijk dit deel van dat hoofdstuk goed te bestuderen. Ik wijs er opnieuw op dat het gebruik van elektronische hulpmiddelen iets is voor mensen met een grote ervaring en vooral met “gevoel” kunnen africhten. Het is niets voor een beginner om er zonder deskundige hulp aan te beginnen.

Is men zeer goed in staat d.m.v. mechanische inwerking m.b.v. een lijn en een halsketting een

hond goed af te richten dan kan een elektronische dressuurband verdere perfectie brengen in timing en dossering. Het perfectioneert dus je manier van trainen. In het hoofdstuk “Communicatie en hoe honden leren” ben ik al uitgebreid ingegaan hoe de perfectionering met de elektrische dressuurband in de praktijk te brengen.

Ik wijs er nog eens op dat er een wezenlijk verschil kan zitten op de betekenis van een elektronische stimulans voor de hond, want het doel bij het appèl kan mogelijk anders zijn dan bij het manwerk. **Zaak dus de betekenis van de elektronische stimulans altijd duidelijk te maken en te houden! De hond mag hierbij niet in verwarring worden gebracht.**

9.21 Tot slot

Het is moeilijk te beschrijven hoe men in de praktijk alles moet uitvoeren. Dit zal voor iedere combinatie een ander ideale uitvoering zijn. Maar de opdracht is deze: de hond geconditioneerd op de geleider en veel drift, reactieve fasetijd creëren en drift behouden. Bij de opbouw van de hond behoort men niet het nut van het gebruik van een positief geconditioneerd signaal te vergeten.

Enkele zullen moeite hebben met het feit dat bewust het toedienen van pijn aan de hond wordt opgezocht. Maar ik moet dan nog eens duidelijk stellen dat ik er van uit ga dat men traint met een hond die genetisch voor dit werk geschikt is. Met nadruk wil ik dan ook nog eens even ingaan op het vergroten van de belastbaarheid van de hond. Deze behoort stuk verankerd te zitten in zijn herkomst. Bij de jonge hond kan deze belastbaarheid vergroot worden door het spelelement met zijn baas. Dit heeft een niet te onderschatten waarde. Dit wil niet zeggen: en nu maar veel spelen en het wordt een kanjer!.... , daar is natuurlijk meer voor nodig. Vergeet niet dat het beste contact tussen hond en baas het spel is van waaruit de africhting het meest groeit.

Hoe hoger en intensiever het spel kan worden opgebouwd, des te belastbare zal de hond zich ontwikkelen. Hierbij wil ik belastbaarheid definiëren als:

Het ondergaan van intensieve trainingen, waarbij de hond dit als prettig ervaart.

Dit alles impliceert niet dat de hond niet gedwongen zal worden. In een gevorderd stadium in de opbouw zal de hond behoorlijk belast worden met felle korte correcties. De hond zal door driftmatige opbouw van de oefeningen echter zeer snel van een correctie herstellen.